

GOVERNMENT OF INDIA
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA.

Class No.

or
891. 451

Book No.

M 372 c

N. L. 38.

MGIPC-S4-38 LNL/56-22-5-57-50,000.

ଗାନ୍ଧୀ ଗୋଲ୍ଡ ।



ଶ୍ରୀ ଅର୍ଜୁନ ମହାବିଜୟ ଦାସ ସଂଗ୍ରହ
ଓ ପ୍ରଥମବାର ପ୍ରକାଶିତ ।

୩୫

୮, ସେଣ୍ଟ ଜେମସ୍ ସ୍କୋୟାର୍ ବଙ୍ଗୁରାଓର କଲକତ୍ତା ।

Printed by M. L. Maharana.
UTKAL PRESS.
8, St. James Square, Calcutta.
1921.

ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦ / ୩



ଚାଟ ବୋଲି ।

(୨୦୫୫) ବନିଲଲେଚନ ।

କମଳଲେ ଚନ ଶ୍ରୁତର	। କରେଣ ଶଙ୍ଖ ଚନ୍ଦ୍ରଧାରୀ ॥
ଶଗଅ ସନେ ଶଗପତି	। ଶନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ବତୀ ॥
ଗରୁଡ଼ ଆସନେ ମୁରାରି	। ଗୋପରେ ରଖିଲେ ବାକୁଳୀ
ଦନ କଠିନ କଲେବର	। ଘଟଣା ଶ୍ରୀମୁଖ ସୁନ୍ଦର ॥
ନନ୍ଦନଦନ ଗୋପୀନାଥ	। ନିସ୍ତୁର ସିଦ୍ଧ ନରେ ଚନ୍ଦ୍ର ॥
ଚନ୍ଦ୍ରମା ପ୍ରାୟେକ ବଦନ	। ଶୁଭ ଲେ ଝଣେ ଦୁଃଖମାନ
ଛନ୍ଦି ଉଦ୍‌ୟ ଶିରୋମଣି	। ଛଟକେ ଆଶିଲେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ॥
ଜଗଜ୍ଞାନ ଦାଶରଥୀ	। ଜାନକୀ ଦେବୀ ପ୍ରାଣପତି ॥
ସୁନପତି ଅଙ୍ଗେ ଶୋଭା	। ଝଟକିଦୁଃ ପ୍ରାୟେ ଆରା ॥
କାଳେନ୍ଦ୍ର କଲେ ପଦ୍ମଆଶି	। ନିସ୍ତୁର ସିଦ୍ଧ ନରେ ଦେବୀ
ଟେକିଲ ଦୁର କରେ ଦାରୁ	। ଟାଣ ପଟରେ ଭାଙ୍ଗେ ମେରୁ
ଠଣ ସୁନ୍ଦର ଶିରୋମଣି	। ଠିକେ କମଳା ଯା ଦରଶୀ ॥
ଡମ୍ବରୁଧର ଯାକୁ ସେବା	। ଡରେ ଶନ୍ତି ସର୍ବଦେବୀ ॥
ଢମ ଯେ କଳା ରାୟେ କଂସ	। ଢାଳେ ଅସୁର ଗଳା ନାଶ ॥
ଅନନ୍ତ ନାମେ ଅନ୍ତ ନାହିଁ	। ଅଶ ଅକ୍ଷରେ ଯାର ଦେହୀ ॥
ଓପନକୁଲେ ଅବତରି	। ଓରିଲେ ଗଉଡ଼ମ ନାରୀ ॥
ଅବିରପଣେ ମାୟାଗତି	। ଅସ ନ ଜାଣେ ବେଦପତି ॥

ଦରିଦ୍ର ଦାମୋଦର ମିତ୍ର । ଦଶକେ ଦେଲେ କୋଟିଅର୍ଥ ॥
 ଧରଣୀଧର ଶିରୋମଣି । ଧୁବଙ୍କୁ ନିସ୍ତାରିଲେ ପୁଣି ॥
 ଦୁସିଂହ ମାଧବ ମୁରାରି । ନଖେଣ ହିରଣ୍ୟ ବିଦାରି ॥
 ପରମାନନ୍ଦ ପଦ୍ମନାଭ । ପୁରୀ ରହିଛି ସର୍ବଜୀବ ॥
 ପୁଲ୍ଲୀପତ୍ରକୁ ନୋହେ ସୁରି । ପୁଲ୍ଲମାଳରେ ଦେହ ଭରି ॥
 ବାଳକ ବଧ କଲ ହେଲେ । ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଲ ସିନ୍ଧୁ ଜଳେ ॥
 ଭାଙ୍ଗିଲ ରତ୍ନମୟ ପୁର । ଭ୍ରାନ୍ତି ଶୁଦ୍ଧିଲା ଦେବଙ୍କର ॥
 ମାଞ୍ଜଲ ଅକ୍ଷୟ ରାବଣ । ମହିମା କେ କରେ ଦଶାଶ ॥
 ଯାଦବ ବଂଶେ ଜାତ ହୋଇ । ଜଗତ ଉଦ୍ଧାରିବା ପାଇଁ ॥
 ରଖିଲ ଜଳରେ ଗଜକୁ । ରାଗେଣ ଛେଦିଲ ଗ୍ରାହକୁ ॥
 ଲାବଣ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର । ଲୟ କରନ୍ତି ସୁର ନର ॥
 ବଡ଼ିମା ପଣେ ବଡ଼ ଅଂଶ । ବ୍ରହ୍ମା ଶଙ୍କର ଯାର ଦାସ ॥
 ଶ୍ରୀପତି ଶ୍ରୀକର ଶ୍ରୀଧର । ଶ୍ରୀସାଦେବୀଙ୍କ ମନୋହର ॥
 ସଂସାର ଭରରେ ଉତ୍ତମ । ସାଧୁଙ୍କ ହୃଦରେ ଜନମ ॥
 ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କଲେବର । ସକଳ ଦେବେ ପରିଚ୍ଛର ॥
 ହରି ବୋଇଲେ ହରେ ଦୁଃଖ । ହରି ଆନନ୍ଦ ମହାସୁଖ ॥
 ଶମାସାଗର ଯାତ୍ରାବାସ । ଛଳିଲେ ବଳର ମଦାସ ॥ ୩୪ ॥

ଦଶଅବତାର ।

ଆଦ୍ୟ ଅବତାରେ ହରି ମାନସୁପ ଜଳେ । ଲକ୍ଷେକ ଯୋଜନ
 ପିନ୍ଧି ବିକ୍ରିନିଲ ହେଲେ । ଚଙ୍ଗାସୁର ବେଦଗୁର ଓଡ଼ି କଥାଟି
 ମାରି । ଗୋଷେ ବର ଦାନୁ ସୁମା ଦେବ ନରହରି । ୧ ।
 କର୍ମରୂପ ମହାକାର୍ଯ୍ୟ ଦେବେ ଅଗେତର । ପୃଥିବୀ ଧରଣ
 ନାଥ ଭିରଣ ଆକାର । ସାତଦ୍ଵୀପ ସାତପିନ୍ଧୁ ଉଦ୍ଧରିଣ
 ଧରି । ଗୋଷେ ବର ଦାନୁ ସୁମା ଦେବ ନରହରି । ୨ ।

ଦରହ ମୁରୁ ପ୍ରାମୀ ଅଭିବଦ୍ଧ ମାୟା । ସ୍ୱର୍ଗମର୍ତ୍ତ୍ୟ ପାତାଳ
 ପୁରୁଷ ଯାର କାୟା । ପାଦେମେରୁ ଗୋପା କରି ଦନ୍ତେ ପୁଥୀ
 ଧରି । ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୩
 ନରସିଂହ ନରକାୟ ସିଂହ ସେ ବଦନ । କାଳାନଳ ପ୍ରଳଳ
 ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବାହୁବନ । କୋଷେ ବାହୁ ବିସ୍ତାରିଣ ହିରଣ୍ୟ ବଦାରି ।
 ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୪ । ସାମାନ୍ୟରେ
 ଦିକ୍ଷୁପ ପ୍ରଚାଷେ ବାମନ । ଭିନିପାଦ ବଳୀକ ମାଟିଲେ
 ବୁନେଦାନ । ଦାନ ଶେନି ବଳୀକ ଚୁଟିଲେ ତଳପୁରୀ ।
 ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୫ । ପଶୁଙ୍କ
 ଧରିଣ ସେ ପର୍ଣ୍ଣରାମ ଥିଲେ । ଏକୋରଣବାର ପୁଥୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି
 ସେ କଲେ । ପିତା ବୋଲେ ଅଳଙ୍କାର ମାତା ବଧ କରି ।
 ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୬ । ଦଶରଥ
 ଘରେ ସେ ଶ୍ରୀରାମ ହେଲେ ଜାତ । ସୀତା ଛଲେ ଦଶଶିର ପ୍ରାଣ
 କଟନ ହୁଅ । କଟଲ ରାଜା ବିଭୀଷଣ ରାଣୀ ମହୋଦରୀ ।
 ଛୋଷେବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀଦେବ ନରହରି । ୭ । ନନ୍ଦଘରେ ରାମ
 କୃଷ୍ଣ ଗୋଷ୍ଠେ ଅବତରି । କଂସ କେଶୀ ସାମଳା ଅନେକ
 ଦୈତ୍ୟ ମାରି । ଶେଳସୁଧୁ ଗୋପଜନ୍ୟା ରମଣ ସେ କରି ।
 ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୮ । ବୌଦ୍ଧ-
 ରୂପେ ନୀଳଗିରୀ ମହୋଦଧି ତୀରେ । ଯୋଗଲୟ କରନ୍ତି
 କଳପଦ୍ମ ମୂଳେ । ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷେଷ ଉମ ଶେଷେ ଶଙ୍ଖ ବନ୍ଧ ଧରି
 ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୯ । କଳିଯୁଗ
 ଅନ୍ତରେ କଳକି ରାମ ଜାତ । ବେନି ହସ୍ତେ ବେନି ଖଣ୍ଡା
 ନିବାର ବେ ଦୈତ୍ୟ । ସହ ଜନ ପ୍ରତିପାଳି ଦୁଷ୍ଟ ଜନ ମାର
 ଛୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ପ୍ରାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୧୦ । ମହା କଳ୍ପ
 ବରହ ସେ ନରସିଂହ ରୂପୀ । ବାମନ ସେ ପର୍ଣ୍ଣରାମ ଶ୍ରୀରାମ

ସୁରୁପୀ । କଲରାମ ବୁଦ୍ଧଦେବ କଲୀରାମ କାୟେ । ଦଶ-
ଅବତାର ଶୁଣି ପାପ କର ଶୟେ । ୧୧ । ଦଶଅବତାର
ସେହି ନିତ୍ୟେହେ ପଡ଼ନ୍ତି । ଲକ୍ଷ କୋଟି ଗୋଦାନର ଫଳ
ଶୁଦ୍ଧି ପାନ୍ତି । ଏ ଭବସାଗରୁ ନାଥ ମୋତେ କର ପାରି ।
ତୋଷେ ବର ଦାନ୍ତୁ ସ୍ଵାମୀ ଦେବ ନରହରି । ୧୨ ।

କଳା କଳେବର କହାଇ ।

ରାଗ—ରାମକେଶୀ ।

କଳା-କଳେବର କହାଇ ସଙ୍ଗେ ଚୋଦିଣୀ ସୁତ । କରନ୍ତି
ବିଳୟେ ମଥୁରା ଦାଣ୍ଡେ ଦେଶ ସଙ୍ଗାତ । ୧ । ଖସି ପଡ଼ନ୍ତି
କି ଆକାଶୁଁ କି ଏ ଗଙ୍ଗା ଯମୁନା । ଶୀର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣ
ଶୋଷିଲେ ଦାଣ୍ଡ ଗଲା ପୁତନା । ୨ । ଗହନ କାନନ ମଧ୍ୟରେ
ଘୋର ବରଷାକାଳ । ଗିରି ବାମନରେ ଧଇଲେ ନନ୍ଦ
ଯଶୋଦାବାଳ । ୩ । ଘରେ ନ ରହନ୍ତି ଗଉଡ଼େ ଦଡ଼ ଅଧମ
ଜାତି । ଦେନି ବସ୍ତ୍ରାବୃନ୍ନ ବାଳକେ ବନେ ବୁଲନ୍ତି ନିତି । ୪ ।
ଭର ଆସୁଛି କି ପୁଷ୍ପମାଣିକା ମଧୁସାଗରୁ । ଉଠ ମଧୁସୂର
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଗୋଲକା ଅଗରୁ । ୫ । ଚନ୍ଦନ ବେଶ ମୁଁ କରନ୍ତି
ମୋର ହେଉଛି ମନ । ଶତ୍ରୁ କେ ଧରିବ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଗୁହଁ ଚନ୍ଦ୍ର-
ବଦନ । ୬ । ଛନ୍ଦକା ପଶିଲା ଗୁଡ଼ିରେ ଜାତି କୁଳ ଉଠେଣି ।
ଗୁଡ଼ିବେ ଜୀବନ ଯଶୋଦା ଗୋପେ କୃଷ୍ଣ ନ ଦେଖି । ୭ । ଜହର
ସଙ୍ଗେ ମଥୁରା ଆସି ହେଲା ନିରୁଦ୍ଧ । ସୁବର୍ଣ୍ଣ କୁଳକୁ
କରବ କଳା ଏ ହଇପାତ । ୮ । ହରିପଦୁଛି କି ହେଁ ଆ ସ୍ଵ-
କେତନ ଘାତେ । ଝାଳ ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଶ୍ରୀମୁଖୁଁ ବହୁଅଛି ନିରତେ
ନୟନ ଉପରେ ସୁଲଭା କିଏ କାମ କମାଣ । ନୁହନ୍ତି ଏ
ପୋଏ କାହାରି ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କ ପ୍ରାଣ । ୧୧ । ଟୋପି ଟୋପି

ଗୋଟି ଚନ୍ଦନ ମଣ୍ଡିତ ନି ସଜେ । ଟେକି ବାରେ ଗୁଢ଼ା
 ମଥୁରା ଦାଣ୍ଡେ ଗୋବିନ୍ଦ ବିଜେ । ୧୧ । ଠାବେ ଠାବେ
 ଗୋଲ ଚନ୍ଦନ ଶିଖା ବେଶୁ ବଇଁଶୀ । ଠିଆହୋଇ ଭକ୍ତଦାସ
 ତା ଦାଣ୍ଡେ ଦେଖନ୍ତି ଆସି । ୧୨ । ଡାକନ୍ତି ଏକକୁ ଆରେକ
 ଆସ ଜୀବଜୀବନ । ଡୋଳାରେ ଏ ରୂପ ଦେଖିବା ବିଜେ
 ମଥୁସୂଦନ । ୧୩ । ଡଳ ଡଳ କୁଣ୍ଡ ନାଚନ୍ତି ଭଜି ଦେଖ ମିଶ୍ରଣ
 ହାଲନ୍ତି ନି ଦୁପେ ଡୋଳାକୁ କେଉଁ ଛଟକେ ଆଣି । ୧୪ ।
 ଅଳକାରେ ସରୁ କାଉଁଟି ମଣ୍ଡିତ ନି କରେ । ଅଗହେଲା
 ପାଉଥିବେ ଗୋ ନନ୍ଦ ଗଉଡ଼ି ଘରେ । ୧୫ । ଭିଳକି ଉପରେ
 କସ୍ତୁରୀ ଗୋରଦନା ରଞ୍ଜିତ । ଭେରପୁର ଗୁଢ଼ି ଦେବାରୁ
 ଭରଲାର ଦେଉଛି । ୧୬ । ଅକା ହୋଇ ଥୋକେ ରହିଲେ
 ଥୋକେ ଗଲେ ଗୋଡ଼ାର । ଥିର ମଦନ ସଂଘାତରେ କାମ
 ଦେଲା ଭୁଲାଇ । ୧୭ । ଦୁଃଖୀ ଲୋକଙ୍କର ସଙ୍ଗାଳ ସେତ
 ଦହିଦ୍ର ଧନ । ଦଧି ଦୁଧସର ଶିଆ ଗୋ ଢେର ବଡ଼
 ଲାବଣ୍ୟ । ୧୮ । ଧରଣୀ ମଣ୍ଡିଲା ପରାଏ ହୋଇଛନ୍ତି ନି ଉଭା
 ଧଳା କଳା ବେନି ଭାଇ ଗୋ ଦୁହେଁ ଦୁହେଁ ନି ଶୋଭା । ୧୯ ।
 ନାସାବିକା ଅପ୍ରତିଆଣି ସେ ଗୋ ଯଶୋଦା ସୁଦ୍ଧ । ନ କଲି
 ବଲ୍ଲବ ନରେନ୍ଦ୍ର ଘରେ ଏ ଫୁଅ କାତ । ୨୦ । ଫୁଅ ହୋଇ
 ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ନାହିଁ କାହାର ଘରେ । ପାହିଲା ନି ଯୋଗେ
 ରଞ୍ଜନୀ ଆଜ ମଧୁନଗରେ । ୨୧ । ଫୁଲରେ ଏହାଙ୍କ ଶରଧା
 ଫୁଲେ ଦିଶନ୍ତି ଛୋରା । ଫୁଲୁଛି ନି କାମ ନୟନ ଫମାଡ଼େ
 ଗୁଢ଼ି ବେ ପରା । ୨୨ । ବୁଦ୍ଧିବଶା ହେଲା ଶୁଣିଣ ଅମୃତ ଜଣା
 ବାଣୀ । ବସି କେତେକାଳ ଗଢ଼ିଲା ତାକୁ କେଉଁ ବିନାଶି । ୨୩
 ଭଜିବାକୁ ହେଲା ଭଜନମାଳା କଲା ଏ ରୂପ । ଭଜିବକି
 ଭକ୍ତଦାସ ତା ସୟ କରିବ ପାପ । ୨୪ । ମନ୍ଦବୁଦ୍ଧି କଲେ ନନ୍ଦ

ଗୋ ସେଇ ଆମ୍ଭ କରମ । ମିଛେ ନନ୍ଦେ ଅ ବୋଲନ୍ତି ମଥୁ-
ରାରେ ଜନମ । ୧୫ । ଯଦୁକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲିବା ସେ ଗୋ
ଯଦୁବିହାରୀ । ଜାତି ଯଉବନ ଜୀବନ ସବୁ ନେଲା ଆମ୍ଭରି ॥
ରାମକୃଷ୍ଣ ବେନି ଥାଇ ଗୋ ଦୁହେଁ ଦୁହେଁଙ୍କି ତୋରା । ରଙ୍ଗେ
ନାଚି ଆମ୍ଭଙ୍କି ଗୋ ଯେତେ ଗଗନେ ଚାରା । ୧୬ । ଲାଜ
ଭୟ ଭେଜି କରିବା କୃଷ୍ଣ ପଙ୍କେ ପୀରତି । ଲାଭ ହେଉଥିବ
ଆମ୍ଭର ହସ୍ତଥିବା ଗୋ ନିତି । ୧୭ । ବଳଶ ଦିଶେ କି ମଳଶ
କାହୁଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଲ । ବିଷୁଛି କି ସଂସକେବନ ମିଶି ହେଲା
ଦରଲ । ୧୮ । ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବଢାଇ ଏ ପୁଅ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏହାଙ୍କ ଦାସୀ ।
ଶ୍ରୀମୁଖ ଯୁ ପରା ଦିଶୁଛି କିବା ପୁଷ୍ପିମା ଶଶୀ । ୧୯ । ସର ଲବଣୀ
ଗୋଟିକା ଯେ ଖାଇ ନନ୍ଦର ବସି । ସବୁ ଗୋପୀଙ୍କର ମନକୁ
ବଂଶୀସୁନେ ମୋହୁଛି । ୨୦ । ସଂଧ୍ୟାରେ ପବନ ବହଇ ସରୁ
ଜଟିମେଖଲା । ଶିବ ଉନ୍ମୁରୁ କି କୈଳାଶୁଁ ଶ୍ୟାମ ବଦନକଲା
ହେଲେ ହେବୁ ପଛେ କୁଳଟା ହାର କରିବୁ ଗଲେ । ହସ୍ତ-
ଥିବୁ ଚାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ବସୁଥିବୁ ଗୋ କୋଳେ । ୨୧ । ପୁଡ଼ି ଲଜ୍ଜା
ଭୟ ତା ରୂପ ଦରପଣେ ମାଳିବା । ପୁର କହେ ଭକ୍ତ ଦାସ
ତା ଧାସେ ରଜନୀ ଦିବା । ୨୨ ॥

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ମାତାଙ୍କ ଉକ୍ତି ।

କହନ୍ତି ମାଏ ଯେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଆଗେ । କଥା ଶୁଣ ବାବୁ ଅତି
ସୁରାଗେ । ୧ । ଖେଳୁଆଲ ବୁଦ୍ଧି ପୁତ୍ରରେ ବାବୁ । ଖଡ଼ି
ଛୁଇଁଲେ ତୁ ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ିବୁ । ୨ । ଗୁରୁଙ୍କ ଆଗେ ଓଲଟିବୁ ଯାଇଁ
ଗୋବିନ୍ଦ ସୁମର ଲେଖିବୁ ଭୁଇଁ । ୩ । ଦେନି ଖଡ଼ି ହସ୍ତେ ଶ୍ରୀୟା
ଲେଖିବୁ । ଦାଣ୍ଡ ନେଇ କପୋଳେ ବୋଲିବୁ । ୪ । ଦିଷ୍ଟାକରି
କାହୁଁ କହୁଛି ତୋତେ । ନିତିପ୍ରତି ଭୋଗ ଭୁଷ୍ଟିବୁ ଯେତେ । ୫

ଚନ୍ଦନ ଫୁଲ ପାନ ଦୁଧସର । ଚଉକାଣି ଖଟିଥିବି ଗୋହର । ୭।
 ପୁଅକୁରେ ବାବୁ ଭୟ ନ କର । ଛବିକୁ ହୋଇ ବିଦ୍ୟା ପଢି-
 ବାର । ୮। ଯାହା ଖାଇବୁ ତା ଦିଆଗ କର । ସରକେ ଦେବୁ
 ଶୁରୁଙ୍କ ପ୍ରମୁର । ୮। ଝଟଝଟ ଭାଙ୍ଗୁ ପଢିଣ ଯିବୁ । ୯।
 ପୀତବାସ ପିନ୍ଧିଣ ଥିବୁ । ୧୦। ନୀଳାମ୍ବର ଭାଇ ଥିବେ ସଙ୍ଗର ।
 ନେଇ ଆଶୁଥିବେ ଭ୍ରାନ୍ତି ନ କର । ୧୦। ଟଙ୍କା ସୁନା ନୁହା
 ଧାନ କଉଡ଼ି । ଟେକି ଶୁରୁଙ୍କୁ ଦେବୁ କର ଯୋଡ଼ି । ୧୧। ଠିକ
 ଚାରିଗୋଟି ଆଗେ ପଢିବ । ଠିଆ ହୋଇଲେ ଶୁରୁଙ୍କୁ କହିବ
 ଡାକଡାକ କରି ଫିବି ପାଠ । ଡିଙ୍ଗର ଡୁଲ୍ୟ ନ ଚାଲିବ
 ବାଟ । ୧୨। ହାଲେହେ ବାବୁରେ ମୁରୁଖ ନୋହି । ଦମପଣ
 କଲେ ବିଦ୍ୟା ନ ପାଇ । ୧୩। ଅଣମଣିଷରେ ନ ପଡ଼େ ଯେହୁ ।
 ଅଣପବିତ୍ର ହୁ ଅଇରେ ସେହୁ । ୧୪। ଭିନି ଛୋଲୋକ୍ୟ ଯେଉଁ
 ପୁରୁ ଥାଇ । ତୁଣ୍ଡେ ଧୁମପିଲେ ବିଦ୍ୟା ଆସଇ । ୧୫। ଧର୍ମର
 ବୁଦ୍ଧି ସହଜନ ସଙ୍ଗେ । ଥିଲେ ଜ୍ଞାନ ପାଇ ଶୁରୁଙ୍କ ଆଗେ । ୧୬।
 ଦୁଇ ଦୁଇ ନେତ୍ର ସକଳ ଜନ । ଦେଖ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ପ୍ରସ-
 ଲୋଚନ । ୧୭। ଧର୍ମ ଥିଲା ଲୋକର ଚାରିଆଣି । ଧର୍ମରୁ
 ଆସିକ ଜ୍ଞାନିଙ୍କି ଲେଖି । ୧୮। ନିଜାଦେଶ ଗଲେ ବିଦ୍ୟାକୁ
 ପୂଜା । ନ ଜାଣିବା ଲୋକେ ବିଦେଶେ ନ ଛା । ୧୯। ଚୁଣ୍ୟ
 ଲୋକେ ପୁଣ୍ୟଦାନ ଦିଅଇ । ପୁଣ୍ୟଦାନ ଦେଲେ ଅନ୍ଧାର ହୋଇ । ୨୦।
 ଫେଡ଼ିଉ ପାପଭାର ହୁଦସର । ଫଳ ଫଳଇ ଅନେକ ପକାର ।
 ନହୁଅନ୍ତ ବିଦ୍ୟା ନୋହେ ବୋଧୁ ଭାର । ବହି ନ ନିଅନ୍ତି ଶତ୍ରୁ
 ଗସର । ୨୧। ଭଲ ଭଲଲୋକେ ଭଲ କୋଲନ୍ତି । ଭାଇ
 ଭଗାରି ବାଣ୍ଟି ନ ଦିଅନ୍ତି । ୨୨। ମଉନେ ଥିଲେ ଫରୁଦିଲେ
 କହି । ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇ ନ ପଡ଼ଇ ଯେହୁ । ୨୩। ଯେହୁ ସେ
 ନ ପଡ଼େ ପଶୁରେ ଲେଖ । ଜାଣି ହେଉକର ତୁ ନନ୍ଦମୁଖ । ୨୪

ରାଜା ରାଜୁଡ଼ା ସବୁଠାରେ ଫୁଲ୍ଲ । ରଣେ ବଣେ ଯାଉ
 ଯେଣେ ତା ଇଚ୍ଛା । ୧୭ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷେ ମଲେ ।
 ଲକ୍ଷେ ମାତ୍ରକେ ଚାଟଭିକ୍ଷା କଲେ । ୧୮ । ବଡ଼ ସାମରଥ ଯେବଣ
 ଲୋକ । ବୋହେ ଭାଉଁ ବଢ଼ିଲୋଗୁ ତା ଦେବ । ୧୯ । ଶ୍ରୀକନ୍ତ
 ଲୋକ ଯେ ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ଇ । ଶୁଣି ହସ ହସ ଦେବ କହାଇ । ୨୦
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଥାଳରେ ଅକ୍ଷତ ଦୁବ । ସବୁ ଚଣ୍ଡୁଳ ଗୁଡ଼ ନଇବିଦ୍ୟା । ୨୧
 ସଞ୍ଚା ନେଇ ମାଏ ସମସ୍ତ ଗଲେ । ଶାନ୍ତିପତି ମୁନି ବିଦ୍ୟା
 ଦହିଲେ । ୨୨ । ହୋଇଣ କୁଶଳ ବିଦ୍ୟା ଶିଖିଲେ । ଦୁରକ୍ଷେ
 ଗୁରୁ ବିଦ୍ୟାଦାନ ଦେଲେ । ୨୩ । ଛବିକୁ କଥାଏ ଶ୍ରୀଭାଗବତ ।
 କ୍ଷମେ ଦୁରିଦାସ ଗାଇଲେ ଗୀତ । ୨୪ ।

ଗଣେଶାଷ୍ଟକ ।

କରିମସ୍ତକ କପୋଳେ ଶୋଭେ ଚିତା । ଓଡ଼ିତ ଡମ୍ବରୁ
 ଚଣାଭେ ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତା । ଜ୍ଞାନସ୍ବରୁ ବୋଲି ଦେବେ ଦେଲେ
 ବର । ନମୋନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୧ । ଦକ୍ଷି ଦର୍ଦ୍ଦର
 ଶବଦ ରୁଣଝୁଣ । ନଟ ହିଉକି ଶୋଭିତ ଦେବଗଣ ।
 ତତ୍ପର ପଣେ ଅମୃତ ଲଭୁକର । ନମୋ ନମୋ ଗଣନାଥ
 ବିଦ୍ୟାବର । ୨ । ଛବି ବୀରପଣେ ବାମେ ଉଡ଼େ ନେତ । କଟା
 କଉଁସୁକୀ ବେଶ ଚଣ୍ଡୀସୁତ । ଝଟକନ୍ତି ଯେ କୁଣ୍ଡଳ ହୀରା-
 ଶାଢ଼ୀ । ନମୋ ନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୩ । ନୃତ୍ୟ
 ଦେଶିଣ ଦେବତା ଭୋଳ ଗଲେ । ଟଙ୍କଧର ତୋଷେ କରେ
 ଶୁଳ ଦେଲେ । ଚଣ୍ଡୁକର ଆବୃତ୍ତିରୂପ ଭୋର । ନମୋ
 ନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୪ । ଓଡ଼ି ଡମ୍ବରୁ ବଜାନ୍ତି
 ଗଣେଶ୍ବର । ଭଲି ଭଲି ନୃତ୍ୟ କର ବିଦ୍ୟାବର । ଅପ ଅନୁପ
 ସୁରୁଅ ଅଟ ଭୋର । ନମୋନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୫ ।

ଭିନ୍ନ ଭୁବନେ ଗଣନା ଅଟେ ପୁଣି । ଥୋର ହସ୍ତରେ
 ଭସିଲ ଦେବ ରାଜା । ଦନ୍ତ ଭଗ୍ନ ହସ୍ତୀ ଶଶ୍ତ୍ର କରେ ଢୋର
 ନମୋ ନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୭ । ଧନ୍ୟ ଲେଖନ
 ପଠନ କେହୁ କହେ । ଦୃଢ଼ ଗୀତରେ ନାରଦ ସମ କୋହେ ।
 ପାଠେ ସମ ଢୋହେ ନୋହେ ବେଦବର । ନମୋ ନମୋ
 ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୮ । ପାଶ ଅଙ୍ଗୁଳ ଛାଣୁଲ ଶୋଭେ କର ।
 ବାହେ ବାହୁଟି କଳ୍ପଣ ହୀରାସାର । ଭଲ ନାମ ଦେଲେ
 ମାଧ ଗଣେଶ୍ଵର । ନମୋ ନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୯ ।
 ପଦ୍ମ ଗୁଣ୍ଡଳ ମାଳ ବୁଲ ଧାରୀ । ଜପ ତ୍ରିଦଶ ଏକାଙ୍ଗେ ପୁଲ
 କରି । ରଙ୍ଗେ ରଞ୍ଜିତ ଧୃଷ୍ଣରେ ବିଜେ ଢୋର । ନମୋ ନମୋ
 ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୧୦ । ଲିଢ଼ି କାଟି ପଡ଼ିଲେ ଗଣେ-
 ଶ୍ଵର । ବେଦବିଦ୍ୟାରେ ଜିଣିଲା ଜିନିଷୁର । ଧୃଷ୍ଣିଫଳେ
 ଶଶ୍ତ୍ର ଅନ୍ତକର । ନମୋ ନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୧୧
 ଶିରେ ସପ୍ତଶାଖା ଚୁରିର କ ଦିଶେ । ଶଶୀ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵା ଜଳଦ
 ମେଧ କ ସେ । ହୃଦେ ପଦକ ଚନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷମାଳ ଢୋର । ନମୋ
 ନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୧୨ । ଶୁଭ କରପୁରୀ ବ୍ୟାସ-
 ବେଶ ହୋଇ । ଶୁଭ୍ର ତ୍ରିଦଶ ମୋହିଲ ଦେବ ଚୁହି । ଶୁଭମତି
 ବିବାକର ଦୁଃଖହର । ନମୋନମୋ ଗଣନାଥ ବିଦ୍ୟାବର । ୧୩

ଦେଉହର ।

ବନର ହରି ଦେବମୁରାରି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦେବିଙ୍କର କାନ୍ତ ।
 ଅଭୟବର ଦ୍ୟାନ୍ତ କୁମର ସେ ପ୍ରଭୁ ଦେବ ଅନନ୍ତ । ବାର-
 ମାସ ମଧ୍ୟେ ଅଟଇ ସାର । ମାତ ସ୍ତନକୁ ଯେ ହେଲେ ବାହାର
 ମାତସ୍ତନକୁ ସେ ବାହାର ହୋଇ । ବସନ୍ତପଞ୍ଚମୀ ନାମ
 ବୋଲାଉ । ଏହି ପଞ୍ଚମୀ ଯେ ଅଟଇ ଭଲ । ଶ୍ରୀନ ପଞ୍ଚମୀ

ନାହେ ଏହା ଭୁଲ । ପିତୃଳା ଲେଖାଇ ବୁଲି ସେ ଯାନ୍ତି ।
 ଶ୍ରୀମତୀ ପୁଷ୍ପକ ଦୁଷ୍ଟେ ଘେନନ୍ତି । ମୋଡ଼ି ମୋଡ଼ିଆ କଣ୍ଠେ
 ଫୁଲ ବଳା । ଓଝାଟାଟଙ୍କର ଉତ୍ସବ ଲାଳା । ଯାହାକୁ ଆସଇ
 ଶେଲିକ ଯୋଡ଼ା । ପଡ଼ି ହେ ଗୁଡ଼େ ହେଇ ଯୋଡ଼ା ଯୋଡ଼ା ।
 ପିତାଏ ରଇ କୋଇଲେ ଆମ୍ଭର । ଗୁରୁଙ୍କୁ ନିଅ ଇଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁ
 ଘର । ଇଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁ ଘର ମାଗିଣା ଯାଉ । ଯାହା ପାଇଁ ଗାହା
 ଗୁରୁଙ୍କୁ ଦେଉ । ଗୁରୁଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଅଇଲୁ ଆମ୍ଭେ । ନୋହୁ
 କୋହୁ ହୋଇ ନ ଭଲ ବୁଝେ । ବୁଝେ ଯେ ଆମ୍ଭର ବନ୍ଧୁ
 ପୋଦର । ଭେଣୁ ଯେ ଅଇଲୁ ବୁଝୁରି ଘର । ଅଦିଆ ବନ୍ଧୁର
 ପାଶେ ନ ଯାଉ । ଘରକୁ ଗଲେ ପରବୁଆ ପାଉଁ । ଘର
 ଲୋକଙ୍କୁ ସବୁ କହି ପୋଛି । ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଧରିବ କିଛି ॥
 ଟଙ୍କା ସୁନା ଲୁଗା ଧାନ କଉଡ଼ି । ଯାହା ଦେବ ତାହା ଆଜ,
 ଆଜ ନ ଦେଲେ, ବାହୁଡ଼ି ଗଲେ, ପଶ୍ଚାନ୍ତେ ପାଇବ ଲାଜ ।
 ସାହୁ ନୋହୁ ଆମ୍ଭେ ନୋହୁ ଖାଇବ । ଯାହା ଦେବେ ତାହା
 ଦେଖିବେ ଲୋକ । ବରଷକେ ଥରେ ଆମ୍ଭ ମାଗୁଣୀ । ଭଲ
 ଭିଆଇଲେ ଶାରଙ୍ଗ ପାଣି । ଶ୍ରୀନୀଳଗିରି ଶିଖରେ ହରି
 ଭୁଞ୍ଜୁ ବେଶୁ ବର । ବୁଝେ ଯେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଲେ
 ଓଝା ଗୁଡ଼େ ଯିବୁ ଘର । ପଡ଼ି ପଡ଼ି କରି ଲାଗିଲା ଭୋକ ।
 ବୁଝେ କି ନ ଜାଣି ପଡ଼ିବା ଦୁଃଖ । ଆସ୍ତି ନାସ୍ତି କେନି ଦେବ
 କହ । ବେଗେ ଚଳିଯିବୁ ମେଲାଣି ଦିଅ । ମେଲାଣି ଦେଲେ
 ଯିବୁ ଅମୃତାସ । ଭାବେ ଭଣିଲେ ବଳରାମ ଦାସ ॥



ଗୁଡ଼ ଶାଳି ବୋଲି ।

କହୁ ଛାନ୍ତି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମାତାଙ୍କ ଆଗର । କେ କହିପାରିବ
 ଗୁଡ଼ ଶାଳିର ନାଆର । ଶତ୍ରୁଗୁଣୀ ବାଳଗୁଣୀ ମାତ୍ରାଗୁଣୀ ମାନ ।

ଶଶଜେ ଭିତରେ ସୁଆ ଦିଅଗୋ ବହନ ॥ ଗୋବିନ୍ଦେ ବୋଇଲେ
 ମାଗୋ ବହୁତ ଯେ ଶାସ୍ତି । ଗୋଡ଼ବ୍ୟାଥା କଲେ ଛିଡ଼ା କରି ନ
 ଦିଅନ୍ତି ॥ ଘରୁ ଯେତେବେଳେ ମାଗୋ ଯାଉଁ ପାଠେଇଁ ।
 ଦଡ଼ିଏ ଉଡ଼ୁର ହେଲେ ଗାଉଁ ବେତବାଡ଼ି । ନାୟକଙ୍କ ମୁଁରେ
 ଯେ ଉଭାକରାବନ୍ତି । ନାକବଳ କାଟିଏ ଯେ କୁଆକୁଦିଅନ୍ତି ॥
 ଚରମେ ଦିଅନ୍ତି ମାଗୋ ମଡ଼ୁଆ ଶାଙ୍ଗେଲି । ଶ୍ଵେତ ଶ୍ଵେତ ପ୍ରାୟ
 କରି ଯେତେ ମାଡ଼ ମାରି ॥ ଛନ ଛନ ମନ ମାଗୋ ହୁଅଇ ବିକଳ
 ପ୍ରୁଟେକ ପିଟିଣ ଧରାବନ୍ତି ନାକ ବାଲ ॥ ଜଗନ୍ନାଥ କହୁଛନ୍ତି
 ମାତାଙ୍କ ଅଗର । ଯମଦ୍ଵାର ଅଟେ ମାଗୋ ଗୁଃଶାଳିଘର ॥
 ଝର ଝର ନୟନରୁ ବହୁଥଇ ନୀର । ଝୀନ ପଛନି ଶରୀରେ
 ତିକ୍ତି ଜରଜର । ନୀଳା ମୁର ଭାଇକି ଯେ ପ୍ରଜାତରେ ଦେନି ।
 ନିଶି ଦେନି ଘଡ଼ି ଥାଉଁ ମାଉଁ ଭାଇ ଦେନି ॥ ଟିକିଏ ଉଡ଼ୁର
 ମାଗୋ ହୁଏ ଯେଉଁ ଦିନ । ଟାହୁ ଖଟ କହୁ ଥାନ୍ତି ଗୁଃସୁଆମାନ
 ିଆ ହୋଇବାକୁ ମାଗୋ ଉଭା ଯେ ବୋଲନ୍ତି । ଟେକା ଯେ
 ମସ୍ତକେ ଥିଲେ ଗୁଆଯେ ଧରନ୍ତି ॥ ଡରେ ଧରହର ମାଗୋ
 କମ୍ପୁଥାଇ କାପେ । ତାହା ନ ପଡ଼ିଲେ ବେତ ବାଜଇ
 ଯୋଡ଼ାଏ ॥ ଡାଲେ ହୋ ଅବସ୍ଥା ମାଗୋ ପାଠେଇଁକର ।
 ଡଳହଳ ନୟନରୁ ବହୁଥଇ ନୀର ॥ ଆଶୁ ଗଣ୍ଡ ଧରେ
 ମାଗୋ ବହୁଥଇ ଝାଳ । ଆମ୍ଭ ଯେ ବିକଳ ମାଗୋ ଆମ୍ଭର
 ଶରୀର ॥ ଡିଗିଶ ଦିନରେ ଅଷ୍ଟଦିନ ନାହିଁ ପାଠ । ଢେବେ ଯେ
 ଗୁରୁ ଆମ୍ଭଙ୍କ କରନ୍ତି ଆକଟ ॥ ଥିଲା ବେଳେ ଗୁଃ ଘରେ ଭର
 ହୋଇ ଥାଇ । ଥିଲାଗୁଃ ନ ଥିଲାକୁ ଟେ ଯେ କହଇ ।
 ଦୁଇଖିଲି ଧାରଣା ଗୋ ଅଛି ତହିଁ ଭଲେ । ଦୁଇବେତ ବାଜଇ
 ଯେ ବାଡ଼ି ଘର ଗଲେ ॥ ଧୁଲିରେଣ ଚିତା ମାଗୋ ନ ଥିଲେ
 କପେଲେ । ଧରି ଗୁଃ ସୁଆ ନେଇଥାନ୍ତି ଭଲେ ॥ ନ ରା-

ପୁଣ୍ୟକହୁଛନ୍ତି ମାତାଙ୍କ ଆଗର । ନାନା ପରକାରେ ଚାଟ ଶାଳିର
 କେଉଁର । ପଦର ଦିନରେ ମାଗୋ ପ୍ରତୀପ ପଡ଼ଇ । ପୋଥି
 ଦେଇ ପ୍ରବୁଦ୍ଧ ଶିଳା ମାଗୁ ପଇଁ । ଫେରି ଫେରି ଦ୍ଵାରେ
 ମାଗୋ ଯାହା ପାଇ ଆଉଁ । ଫୁରୁଣ ହୋଇଣ ଚାଟ ଗୁରୁ
 ପାଶେ ଦେଉଁ ॥ ବୁଲି ବୁଲି ମନ ମାଗୋ ବହୁତ ଭଣର ।
 କଦିରୁ ଫିଟି ଆଉଁ ସେହି ଦିନ ମାତ୍ର ॥ ଭାଙ୍ଗାଇ ଅଇଲୁ
 ଗୋ ହୋଇଲା ଭଞ୍ଜର । ଭଞ୍ଜ ପଲୋ ଅଗି ଆମ୍ବର
 ଶରୀର ॥ ମାୟାଧର ବଚନେ ଯେ ମାଏ କହୁ ଛନ୍ତି ॥ ମନେ
 ଭ୍ରାନ୍ତି ନକରିବୁ ବାବୁ ଶିରିପତି । ଯଦୁକୁଳ ଚନ୍ଦ୍ର ବାବୁ ହୋଇ
 ବୁରେ ଭଞ୍ଜ । ଯଦୁକରି ବିଦ୍ୟା ପଡ଼ ଦୁଇ ଗୋଟିଭାଇ ॥
 ରାଜା ହୋଇବୁରେ ବାବୁ । ମଥୁରା ରାଜ୍ୟେଶ । ରାଜପୁତ୍ର
 ମଧ୍ୟରେ ବସିବୁ ନାରାୟଣ ॥ ଲାଜ ନ କରିବୁ ବାବୁ ପାଠ
 ପଢ଼ି ବାର । ଲଭ ଯେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ମାନ୍ୟ କରିଥିବୁ ଭଲ ॥
 ବଳରାମ କହୁଛନ୍ତି ମାତାଙ୍କର ଆଗେ । ବେଳେ ଭଞ୍ଜର
 ହେଲା ଶୁକ୍ର ଆସ ବେଗେ ॥ ଶୁଣିଣ ସାବନ ଯେ ହୋଇଲେ
 ଦଇବକୀ । ସଙ୍ଗେ ଯୁକ୍ତ ଦେବି ଗଲେ ଚାଟ ଯେ ଶାଳିକ ।
 ଶିନିବାର ଗଣ୍ଡାୟେ ଚୋରଠି ବୋଡ଼ିମାନ । ସବୁ ନେଇ
 ସମର୍ପିଲେ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଗେଣ ॥ ସାତଦିନ ସାତରାତ୍ର ପଡ଼ିଲେ
 ମୁରାରି । ସବୁ ଗ୍ରାଠ ପଢ଼ିବୁ ଓଷ୍ଠପୋଷ୍ଠ କରି । ଦରଷ
 ହୋଇଣ ଯେ ପଡ଼ାନ୍ତି ବିଦ୍ୟା ଗୁରୁ । ଦରଷେଣ ପ୍ରଭୁ ନେଇ
 ଦେଲେ ଯମଧୁରୁ ॥ ପୁଣ୍ୟଦଣ୍ଡ ଶାହରି ଦ୍ଵାରକା ପୁର
 ଗଲେ । ଯଶ ବଳରାମ ଦାଣ ଗାତରେ ଭଣିଲେ । ୩୪ ।

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ।

